

Het woord is aan... Theo Geldens

De portefeuillehouder Omgevingswet breekt het spits af in de eerste Nieuwsbrief: het woord is aan Theo Geldens.

Bekijk de video: <https://youtu.be/bOx49KGELT4>

Rondje langs de velden

In januari is na enkele maanden radiostilte begonnen met de doorstart van de implementatie van de Omgevingswet. Er is ondertussen door heel veel collega's gewerkt om een aantal verplichte onderdelen op de ingangsdatum 1 januari 2023 werkend te hebben. Ondanks de grote druk die het normale werk met zich meebrengt en de (opnieuw opgelaaide...) discussie tussen minister en Eerste Kamer over het DSO, zijn er in Valkenswaard behoorlijke stappen gezet. In dit nieuwsitem een bloemlezing van een aantal wapenfeiten:

- **Organisatie**

De organisatie en programmastructuur van de implementatie heeft vaste vorm gekregen en is op 'oorlogssterkte' gebracht: het Kernteam Omgevingswet bestaat uit vaste medewerkers (Hilde van Wijk, Marco Antonis, Marina Heijmans-Peterse, Marion Ingeveld, Shusha Orbon, en Sieb Wedzinga). Extern: Bart van Strien, Ingrid Kersten, Jan Jongbloed en Nancy Ceelen-ten Have.

- **Planningen**

De programmaplanning voor 2022 is gereed en er wordt gewerkt aan de planning van volgend jaar. Dit is een complex maar richtinggevend document dat overzicht en houvast biedt. De inhoudelijke 'dossiers' voor dit jaar zijn o.a. hoe om te gaan met de Buitenplanse omgevingsplanactiviteiten Bopa - zie elders in deze nieuwsbrief -, delegatiebesluit, mandaatregeling en participatiebeleid. Voor 2023 staan de omgevingsvisie en de start van het nieuwe omgevingsplan in de planning. Onder tijdsdruk van datum invoering, de herstart van het programma en het prioriteren is de omgevingsvisie verplaatst naar volgend jaar. Een leermoment voor het kernteam is dat de communicatie over dit uitstel, richting de medewerkers eerder had moeten gebeuren.

- **Bijeenkomsten**

Een hele reeks bijeenkomsten om raad, bestuur, Mt en medewerkers mee te nemen in de 'ins & outs' van de nieuwe wet en wat dat betekent voor ieders rol. De impact van de Omgevingswet is voor iedereen anders. De bijeenkomsten en contactmomenten waren steeds anders: de ene keer een bijeenkomst voor 25 mensen, dan weer een laagdrempelige informatiemarkt, een besloten kleinschalig overleg of weer een training met veel ruimte tot vragen en dialoog. [Zie elders in deze nieuwsbrief een uitgebreider nieuwsitem over de bijeenkomsten.](#)

- **Ideeën uit de organisatie**

Er is geluisterd naar verbeteringsuggesties en ideeën van medewerkers voor de uitrol van de Omgevingswet. In het vroege voorjaar werden ze in drie werksessies in Harba Lorifa opgehaald en in mei kon iedereen in drie polls haar/zijn mening geven. Een projectleider 'ideeën' had de opdracht om met deze ideeën aan de slag te gaan en ze concreet uit te voeren.

- **Idee toegepast**

Een mooi initiatief voor procesverbetering is uit de teams RB en KCO gekomen om het vergunningen-proces en de samenwerking tussen deze teams te verbeteren. Dit wordt met de teams zelf opgepakt onder begeleiding van een extern bureau, De processspecialisten.

- **Droogzwemmen met DSO**

Het DSO is wel het meest geplaagde onderdeel van de nieuwe wet. Ondanks de problemen met het door het rijk op te leveren landelijke systeem, zijn in Valkenswaard concrete resultaten geboekt. Zo is er o.a. geoefend met het 'digitaal loket' en is software aangeschaft en geïnstalleerd om straks onze systemen en informatie te kunnen blijven gebruiken.

- **Software operationeel**

De belangrijke 'toepasbare regels-software' draait sinds begin september in Valkenswaard. Daarmee komt het inlossen van een belangrijke belofte van de Omgevingswet, een stap dichterbij. Namelijk het overzichtelijker maken van de regels voor inwoners. Het wordt straks makkelijker achterhalen waar zij met hun voornemen/initiatief rekening mee moeten houden.

- **Professionelere communicatie**

De communicatie is naar een hoger plan getild. Zo is er een projecthuisstijl ontworpen, (bijna) wekelijkse actuele nieuwsberichten over voortgang van de uitrol, externe webpagina Omgevingswet op valkenswaard.nl staat sinds april live, een infographic over de Valkenswaarde programmastructuur en een nieuwsbrief. Nu wordt gewerkt aan een intern en een extern communicatieplan.

- **Kwaliteitsborging voor het bouwen**

Tegelijk met de Omgevingswet gaat ook het bouwtechnische toezicht op de schop: de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb). Een andere organisatie van de bouwtechnische toetsing en controle (o.a. onafhankelijke kwaliteitscontroleur) moet het aantal gebreken bij nieuw- en verbouw terugdringen. Dit heeft gevolgen voor zowel gemeenten, aannemers als opdrachtgevers (incl. particulieren). Een eerste bijeenkomst over de Wkb met lokale aannemers en architecten is dit voorjaar georganiseerd op het gemeentehuis.

- **Kostenplaatje**

Een doorkijk van de financiële impact van zo'n groot en ingewikkeld programma is natuurlijk erg belangrijk. Maar ook lastig, want er zijn een aantal open eindjes die het moeilijk maken om exacte prognoses te maken van de toekomstige kosten en baten. Er is gebruik gemaakt van het NCOD 'structureel effectenmodel Omgevingswet'. In de zogenaamde Werkplaats Omgevingswet en begroting van de VNG is geprobeerd om op basis van een VNG-model, de kosteneffecten van de Omgevingswet voor de begroting van de komende jaren in beeld te brengen.

- **Deskundigheidsbevordering**

Voor verschillende groepen zijn er verschillende opleidingen en trainingen georganiseerd. Logisch want de gevolgen van de nieuwe wet zijn voor iedereen weer anders. Er zijn meerdere bijeenkomsten geweest waarin vooral algemene, inleidende kennis over de Omgevingswet centraal stond. Maar er zijn ook specifiekere trainingen verzorgd over bijv. leiderschapsontwikkeling. Inhoudelijke onderwerpen waren o.a. de Omgevingswet algemeen, omgevingsplan met daarbij aandacht voor de processen van ruimtelijke ordening, vergunningverlening en handhaving.

- **Bodembeheer actueel**

De beleidsinstrumenten voor bodembeheer zijn up to date. Bodembeheer leunt op drie instrumenten: bodemfunctieklassenkaart (2010), Nota bodembeheer (2014) en de bodemkwaliteitskaart (2014). De geactualiseerde instrumenten zijn de basis van ons gemeentelijk grondverzetbeleid dat pas is vastgelegd: de Nota bodembeheer 2022. Actualisering was nodig want anders had er in Valkenswaard geen grond verzet kunnen worden zonder uitgebreid bodemonderzoek. Deze is in juli 2022 vastgesteld door de raad.

- **Faciliteren besluitvorming**

Voor het einde van het jaar zijn nog een aantal raads- en college besluiten nodig (Bopa, delegatiebesluit, mandateringsregeling, participatie, adviescommissie ruimtelijke kwaliteit en de verordening nadeelcompensatie). Die hebben nogal wat voeten in de aarde voor de raad, maar ook voor bestuur en Mt. Om adequate besluitvorming hierover te faciliteren, zijn meerdere bijeenkomsten met deze gremia gehouden om het besef aan te scherpen over wat er op ieders bordje ligt. En wat de consequenties zijn van de keuzes die gemaakt moeten worden. [Lees meer >](#)

En nog even dit...

De implementatie van de Omgevingswet is een complex traject dat onder hoge werk- en capaciteitsdruk plaats vindt. 2022 stond in het teken van herstart van het programma. Het kernteam is opgericht met als belangrijkste taak om de implementatieopgave te overzien. Dat is gelukt en de prioriteiten voor de rest van dit jaar zijn duidelijk. Ook voor het Kernteam is nog niet duidelijk wat de exacte effecten van de Omgevingswet binnen onze organisatie gaan worden. De vragen die het Kernteam wél kan beantwoorden zijn vragen/onduidelijkheden die gaan over het implementatieproces tot nu toe. Iedereen die een vraag heeft of onduidelijkheid ervaart is bij deze uitgenodigd dit aan te geven via omgevingswet@valkenswaard.nl of rechtstreeks aan marion.ingeveld@valkenswaard.nl / 06-18 30 21 93. Tips over hoe wij bijvoorbeeld de communicatie beter kunnen doen zijn ook welkom!

In 2023 wordt de omgevingsvisie en het plan van aanpak voor het omgevingsplan opgepakt. Dit zijn instrumenten die voor en door onze organisatie worden opgesteld. Als je ideeën hebt of als je hier een bijdrage aan wilt leveren, laat het weten!

Van 'nee tenzij' naar 'ja, mits'

Eén van de grootste uitdagingen van de Omgevingswet is dat overheden moeten gaan denken in mogelijkheden in plaats van onmogelijkheden. Voor die omslag wordt wel 'van nee, tenzij' naar 'ja, mits' gebruikt. Die verandering komt tot uiting in het instrument omgevingsvergunning buitenplanse omgevingsplanactiviteit (Bopa). Het is de vergunning in de Omgevingswet waarmee initiatieven die niet passen in het omgevingsplan, toch kunnen worden opgepakt. En vergroot zo de speelruimte van de overheid om - helemaal in lijn met de ambities van de Omgevingswet - flexibeler en constructiever te zijn.

Hoe zit dat in de praktijk? Een voorbeeld

Stel: een winkelcentrum krijgt een woonfunctie met twintig appartementen. En dat past niet in het geldende omgevingsplan. De functieverandering heeft nogal wat impact. Denk aan de parkeerdruk, ontsluiting van het pand, aansluiting op de weg - om maar wat te noemen. Om realisatie van de woonfunctie onder het 'oude' wettelijke raamwerk op te pakken, zou een wijziging bestemmingsplan (langdurige procedure) moeten worden opgestart. Het streven van de Omgevingswet is het om met een Bopa voor die functiewijziging binnen acht weken een vergunning te verlenen.

Adviesrecht voor de raad

De collega's van RO zijn op het moment een lijst aan het samenstellen. Met daarop initiatieven/vergunningen die niet passen binnen het bestemmingsplan. Het zijn grote, complexe initiatieven/vergunningen met behoorlijke impact die om een raadsbesluit vragen. De raad moet goed nadenken over welke initiatieven zij zich wél wil buigen en welke zij aan het college laat. Belangrijk daarbij is de factor tijd. Het is praktisch bijna onmogelijk om in acht (en als de raad gebruik maakt van haar adviesrecht onder bepaalde omstandigheden: veertien) weken een raadsbesluit te krijgen. Voor de snelheid van projecten is het dus voordeliger als het college zou mogen besluiten. Ook de ambtelijke werkdruk zou daarvan profiteren. Tegelijkertijd is het logisch dat het gevoelig ligt wie waar over gaat. Met het vaststellen van die advieslijst kiest de raad er immers ook voor om zeggenschap in te leveren. Maar die lijst moet vooral helpen bij het versnellen van de vergunningverlening.

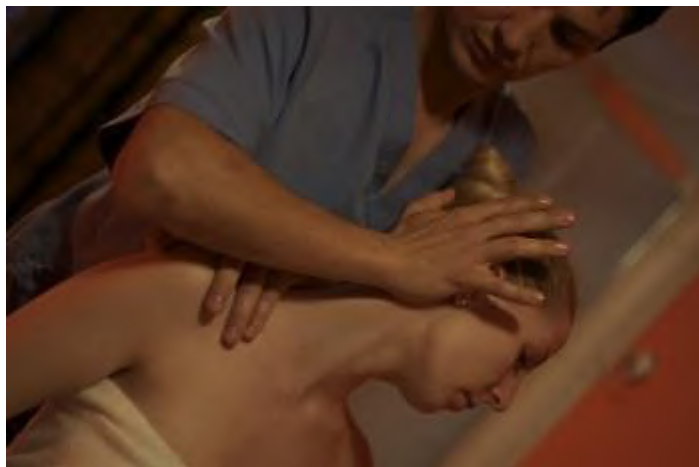
Next step

Is het afronden van de lijst. Nauw betrokken bij programmalijn 'De wet' is Marina Heijmans-Peterse. Zij denkt dat binnenkort de laatste hand aan de lijst kan worden gelegd. Daarna gaat het naar de raad waar het voor 15 december is geagendeerd. Vóór de inwerkingtreding van de Omgevingswet moet de raad hebben bepaald wie over welke buitenplanse activiteiten besluit: zichzelf of het college?

Vragen? Opmerking? Chat of mail met Marina Heijmans-Peterse

Ondertussen achter de schermen: de geesten rijp maken voor goede besluitvorming

De Omgevingswet heeft veel gezichten. Maar in de kern gaat het om een verandering van het juridisch kader. Een nieuw kader dat perfect past bij de manier waarop Valkenswaard wil werken. Van die veranderingen moeten uiteraard diverse gremia binnen de gemeente iets vinden.

Bij elkaar opgeteld, moeten die gremia nogal wat beslissingen nemen om op 1 januari met (delen van) de nieuwe wet te kunnen werken. Als je doordachte keuzes wilt maken, moet je wel eerst weten waar je over moet beslissen. En wat de gevolgen zijn. Daarom is het Kernteam Omgevingswet op dit moment bezig om de beslissers 'op vlieghoogte' te brengen. Misschien niet erg zichtbaar, maar absoluut noodzakelijk om raad, college en Mt, bewuster te maken van wat er op hun bordje ligt.

Sessies met raad, college en Mt

De derde week van september was intensief. Raad, college én Mt kregen bezoek van het Kernteam om de geesten rijp(er) te maken om de komende periode op een goede manier doordachte besluiten te kunnen nemen. De Omgevingswet is en blijft voor alle betrokkenen taai en niemand heeft er ervaring mee. In het verleden (o.a. 12 mei) zijn er ook dit soort sessies geweest. Voor de raad in combinatie met participatie, een belangrijke vernieuwing. Nu de ingangsdatum nadert, heeft Valkenswaard ook formele besluiten nodig over dat nieuwe juridisch kader om sneller en te kunnen werken en inwoners meer te betrekken. Om de aanstaande besluiten goed te kunnen nemen, staan de komende periode nog een aantal ijkmomenten op de rol. Onder andere 17 november (raad) november), 1 november(college) en 1 december (commissie). Ook het Mt wordt natuurlijk meegenomen.

Wat werd besproken?

De bijeenkomsten verschilden van elkaar, navenant de rol binnen de gemeente van het betreffende gremium. Er was veel ruimte om vragen te stellen. Zo ging het bij de raad o.a. over de strategische vraag van de mandatering van het adviesrecht bij plannen die niet door het bestemmingsplan worden gedekt. De Omgevingswet belooft inwoners immers dat zij sneller (in veel gevallen binnen acht weken) antwoord krijgen op hun vergunningaanvraag. Wat betekent de mandatering voor de snelheid van een aanvraag? Helemaal in lijn met de rol, kwam tijdens de sessie met het Mt de hoge werkdruk verschillende keren aan bod. Ook Tevens is gekeken naar een aantal 'leidende principes' die in het werk van alledag kunnen helpen bij het maken van keuzes

Eerder gehoord

Tegelijk kwamen sommige van de door de medewerkers dit voorjaar voorgestelde verbeteringen (sessies in Harba Lorifa, drie polls op Knooppunt) aan bod (zie het stukje hierover elders in de deze nieuwsbrief). Moet je veel regelen en vastleggen of vertrouw je op de eigen verantwoordelijkheid van inwoners? Wat betekent het als de raad focust op de hoofdlijnen van beleid en zich verre houdt van 'stoeptegelniveau'? Of: is het in lijn met de 'geest van de Omgevingswet' als je veel regels stelt en onvermijdelijk inrichting en beheer van de leefomgeving flink 'juridiseert'?

Next step

Om de aanstaande besluiten goed te kunnen nemen, staan vervolg sessies geagendeerd om meer de diepte in te gaan. Uiteraard is er veel ruimte voor vragen en dialoog. Wat hebben deze sessie nou concreet opgeleverd? Ingrid Kersten (strategisch adviseur): "Iedereen heeft nu een stuk scherper op het netvlies welke keuzes er liggen. En wat de impact voor Valkenswaard zal zijn. Ik weet zeker dat - los van hoe je er inhoudelijk over denkt - de voor ons liggende besluiten een stuk doordachter zullen worden genomen. Het is voor alle betrokkenen ingewikkeld en nieuw. Het oude los laten kan niet zonder er op te vertrouwen op dat het nieuwe goed komt."

Colofon

Dit is het eerste nummer van de interne nieuwsbrief over de implementatie van de Omgevingswet in Valkenswaard. Mocht je vragen hebben over deze nieuwsbrief of over de Omgevingswet, stuur naar: omgevingswet@valkenswaard.nl. Of bel, chat of mail met Marion Ingeveld. Suggesties voor de nieuwsbrief horen wij graag!

Afbeeldingen zijn rechteenvrij. Het verkeerslicht is afkomstig van Creative Commons, met dank aan O.S. Fisher. De hoofdmassage is van Nick Webb.

Deze Nieuwsbrief is een interne publicatie van de gemeente Valkenswaard (oktober 2022).

Met dank aan:

Anita Jansen
Bensound
Collega's uitvoering Communicatie A2
Creative Commons: O.S. Fisher en Nick Webb
Faas Jongbloed
Helma van Schagen
Henriette van der Heijden
Sieb Wedzinga
Theo Geldens
Vanessa Mommers